

Eessõna

Käesolev kogumik on sarjas „Acta architecturae naturalis” juba kolmas ning koondab endas artikleid, mis mahuvad üldnimetaja „maastikuarhitektuur” alla. Tähelepanu keskpunkti on tõstetud inimese ja looduse ühislooming – pargid. Pargid on vaieldamatult ühed iseloomulikemad maastikuarhitektuuri objektid, mis liidavad ühtseks tervikuks kunsti ja looduse. Kui arhitekti projekteeritud hoone, olles staatiline, saab ühel hetkel valmis ning selle valmimine tähistab protsessi lõppu, siis maastikuarhitekti kujundatud pargi istutamise protsess alles algab, sest park kui elav objekt on ajas pidevalt muutuv. Pargid kätkevad endas ka teist olulist maastikuarhitektuuri määratlemise kriteeriumi. Maastikuarhitektuuri objektiks on kõik see, mis jääb hoonetest väljapoole – tänavad, maastikud, väljakud, pargid, linnad jne. Kuigi objektiks on välisruum, siis selle kujundamine ei ole eesmärk omaette, vaid keskmesse tuleb asetada selles ruumis viibiva inimese ja maastiku vaheline suhe. Parkide kujundamisel on esmatähtsaks peetud just inimese poolt tajutavat, mistõttu park on justkui maastikuarhitektuuri etalon, olles loodud inimese ja looduse koostöös ning inimese jaoks.

Eesti on parkide poolest rikas maa. Enamik Eesti parkidest on auväärses eas, aga nende väärtus ei seisne mitte lihtsalt nende vanuses, vaid hoopis milleski muus. Ükski asi ei ole väärtuslik ainuüksi sellepärast, et see on vana. Maastik on omamoodi mälu, ja sarnaselt mälega hakkab see rääkima alles siis, kui märkame midagi, mille ära tunneme ning mis meis mälestused esile kutsub. Üks osa maastiku väärtuslikkusest seisnebki nende äratuntavate märkide olemasolus. Mälega maastikke jääb aina vähemaks, nende äratundmine ja säilitamine vajab kogemust, mõttesügavust ja soovi süveneda. Kuid põhiküsimus ei ole mitte see, mida, kuidas ja miks me hoida tahame, vaid hoopis see, mida me kaotame, kui me oma maastikust ilma jääme. Selleks, et tähele panna ja ära tunda, on vaja teada. Käesolevasse kogumikku ongi koondatud olulised teadmised parkide kohta. Käsitluse alla võetakse parkide erinevad tahud, nii füüsilise kui ka vaimne ruum, tehnilised ja esteetilised aspektid ja mitmed teised tähtsad teemad, mida on parkidega tegelemisel vaja tunda.

Koostaja

Foreword

This collection of articles is the third in a series titled *Acta architecturae naturalis* and includes papers that could be summarised under the general title of landscape architecture. The focus is on parks, as joint creations of humans and nature. Parks are undoubtedly one of the most characteristic objects of landscape architecture that combine art and nature into a uniform whole. If the completion of an architect-designed building, which is static by nature, signifies the end of the process, then the planting of a park designed by a landscape architect only marks the beginning of the process, because a park as a living object is constantly changing in time. Parks also embody another important criterion of landscape architecture. The objects of landscape architecture comprise everything besides buildings, for example streets, landscapes, squares, parks, cities, etc. Although the object is outdoor space, its design is not an objective in and of itself, but the focus must be on the relationship between the landscape and the person therein. In park design, people's perceptions have been considered to be most important, and therefore, it is as if parks are the standard for landscape architecture, being the joint creation of humans and nature, and created for people.

Estonia is a country that is rich in parks. Most of Estonia's parks are of a dignified age and their value is not only their age, but something quite different. Nothing is valuable only because it is old. Landscapes are like memory and similarly to memory, they do not speak to us until we see something that we recognise and that evokes memories. A part of a landscape's value is the existence of recognisable signs therein. The number of landscapes that embody memories is constantly decreasing; their execution and preservation requires experience, a depth of thought and desire to delve into the subject. However, the main question is not why, how and what we want to preserve, but what we give up if we are deprived of our landscapes. In order to notice and recognise, one must know. The important knowledge about parks is collected here. The subjects to be covered include the various facets of parks, both physical and spiritual space, the technical and aesthetic aspects and many other important topics that are necessary when dealing with parks.

Editor